ბიზანტია და საქართველო XV საუკუნეში

ნოდარ გეგუჩაძე

სამაგისტრო ნაშრომი წარმოდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე შუა საუკუნეების კვლევების მაგისტრის ხარისხის მინიჭების მოთხოვნის შესაბამისად

შუა საუკუნეების კვლევები (ენა, ლიტერატურა, ისტორია, ფილისოფია, ხელოვნების ისტორია, რელიგია)

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ბექან ჯავახია, პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2022

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერებათა

და ხელოვნების ფაკულტეტის დეკანს, ქალბატონ ნინო

მატარაძეს ამავე ფაკულტეტის შუა საუკუნეების

კვლევების მაგისტრანტის

ნოდარ გეგუჩაძის

განაცხადი

ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ნოდარ გეგუჩაძე

2022

აბსტრაქტი

ჩემი სამაგისტრო ნაშრომის თემაა ,,ბიზანტია და საქართველო XV საუკუნეში" ამ ეპოქით ჩემი დაინტერესება გამოიწვია იმან, რომ უფრო სიღრმისეულად გამეანალიზებინა ის მოვლენები, რომელიც ამ პერიოდში განვითარდა და რამაც გამოიწვია გლობალური მნიშვნელობის ცვლილებები. ამ ნაშრომით მსურს ვაჩვენო ბიზანტიასა და საქართველოში განვითარებული მოვლენების პარალელურად დასავლეთ ევროპაში არსებული ვითარება. ნაშრომში ცალკე თავად გამოყოფილია ბიზანტიის იმპერიაში ბოლო საუკუნეებში განვითარებული მოვლენები და ამით მსურს გავცე ისეთ შეკითხვებს პასუხი როგორებიცაა: რამ მიიყვანა ბიზანტიის იმპერია დასუსტებამდე, ქვეყნის შიგნით და გარეთ არსებული პრობლემები, რომ არა შესაძლებელი იქნებოდა თუა არა ბიზანტიის იმპერიის დაცემის თავიდან არიდება. ცალკე თავად გამოყოფილი მაქვს კონსტანტინოპოლის დაცემის მნიშვნელობა და რა გავლენა იქონია ამ მოვლენამ, როგორც საქართველოზე ასევე დასავლეთ ევროპაზე.

საქართველოსა და ბიზანტიას მრავალი საუკუნის განმავლობაში მჭიდრო პოლიტიკური, ეკონომიკური, კულტურული და რელიგიური ურთიერთობი ჰქონდათ. ამ ყველაფრის შესახებ ნაშრომშიც არის გადმოცემული. ვცდილობ გავცე პასუხები ისეთ კითხვებს როგორებიცაა მაგალითად: რა მიზეზებმა გამოიწვია ერთიანი საქართველოს დაშლა სამეფო-სამთავროებად, რა გავლენა მოახდინა იმ გეოპოლიტიკურმა ცვლილებებმა, რომელიც საქართველოს გარშემო განვითარდა, საშინაო პრობლემებთან ერთად რა საგარეო საფრთხეების წინაშე აღმოჩნდა საქართველო, დაშლის შემდეგ როგორი საგარეო პოლიტიკა აწარმოეს ქართულმა სამეფო სამთავროებმა და რატომ იყო მნიშვნელოვანი ძლიერი მოკავშირის მოძებნა, რა იყო ის ძირითადი მიზეზები, რომლის გამოც ევროპელები არ დაეხმარნენ ქართველებს. ნაშრომში ცალკე თავი ეძღვნება XV საუკუნეში საქართველოს ეკლესიის მდგომარეობას. ყურადღება ექცევა ისეთ საკითხებს როგორებიცაა: პოლიტიკური დაშლის მიუხედავად იყო თუ არა შესაძლებელი საეკლესიო

ერთიანობის შენარჩუნება და ქართველი მეფე-მთავრები რატომ იბრძოდნენ საეკლესიო ავტონომიის მოსაპოვებლად.

ჩემი აზრით ნაშრომი დააინტერესებთ სკოლის მოსწავლეებს, უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტებსა და სხვა ადამიანებს ვისაც სურთ უფრო მეტი გაიგონ ამ პერიოდში მომხდარი ცვლილებების შესახებ და გაუჩნდებათ სურვილი საკუთარი მოსაზრებების გამოხატვის, რაც შესაძლებლობას მისცემს ახლებური ხედვით დაინახონ ეს ეპოქა.

ძირითადი საძიებო სიტყვები: ფერარა-ფლორენციის საეკლესიო კრება, კონსტანტინოპოლის დაცემა, კონსტანტინე XI, ოსმალეთის იმპერია, მეჰმედ II, ალექსანდრე I დიდი, გიორგი VIII, ბაგრატ VI, კონსტანტინე II, საქართველო დაიშალა სამ სამეფოდ და ერთ სამთავროდ.

Abstract

My Masters thesis theme is about "Byzantium and Georgia in the XV century". My interest in this era is coused in more in-depth analysis of those events, which developed during this period and which led to changes of global significances. In this thesis I would like to show the parallel situation in Western Europe in with the events in Byzantium and Georgia. Thesis separates the events of the last centuries in the Byzantine Empire and with this I want to answer such questions as: What led to the weakening of the Byzantine Empire, problems inside and outside the country, would not it be possible to avoid the fall of the Byzantine Empire. I have singled out the significance of the fall of Constantinople and what impact did this event have on both Georgia and Western Europe.

Georgia and Byzantium have had close Political, Economic, Cultural and Religious relations for many centuries. All about this, it is also presented in this thesis. I try to answer questions such as: What were the reasons for the disintegration of a united Georgia into kingdoms, What impact did those geopolitical changes have, Which developed around Georgia, With domestic problems and what foreign threats Georgia faced, Also, what kind of foreign policy did the Georgian royal governments pursue after the collapse and why was it important to find a strong ally. What were the main reasons why the Europeans did not help Georgians. In the thesis, there is a separate chapter that is dedicated to the condition of the Georgian Church in the XV century. Attention is paid to issues such as: Despite the political disintegration, was it possible to maintain ecclesiastical unity and why did Georgian kings and princes fight for ecclesiastical autonomy?

I think the thesis will be interesting for school peoples and high school students and other people who want to know more about the changes that have taken place during this period and will have a desire to express their own views, which will allow them to see this era with a new perspective.

Key words: Council of Ferra-Florence, the fall of Constantinople, Constantine XI, Ottoman Empire, Mehmed II, Alexander I the Great, George VIII, Bagrat VI, Constantine II, Georgia was divided into three Kindoms and one principality.